

№ 3/1967-68.

FINANSUTSKOTTETS betänkande № 3/1967- 68
med anledning av Ålands landskapsstyrelses
framställning till Ålands landsting med för-
slag till inkomst- och utgiftsstat för land-
skapets enskilda medel under år 1968 (30/1967)

Med anledning av ovannämnda framställning, varöver Landstinget inbe-
gärt utskottets utlåtande, får utskottet, som i ärendet hört lantrådet
Martin Isaksson, landskapskamreraren Henrik Gustafsson och äldre land-
skapssekreteraren Jan-Erik Lindfors, vördsamt anföra följande:

I samband med denna framställning har utskottet behandlat ltm. Börje
Hagströms m.fl:s finansmotion med förslag, att Landstinget ville i den-
na budget under VI kap. införa ett nytt anslag under mom. 7 upptagande
mk 20.000 som lån till lägsta möjliga ränta för grundreparationer av
ungdomsföreningslokaler på landsbygden.

Motionen beröres närmare i detaljmotiveringen.

Utskottet har jämväl inhämtat kulturutskottets utlåtande beträffande
de i budgetförslaget ingående anslagen av kulturell natur, vilket utlå-
tande fogas vid betänkandet såsom bilaga.

Den under år 1967 uppburna landskapsskatten har såsom väntat avse-
värt förbättrat ställningen för landskapets enskilda medel. Landskaps-
styrelsen har också enligt utskottets uppfattning vid uppgörande av
föreliggande budgetförslag följt de direktiv, som landstinget fastställ-
de i samband med beslutet om uppbärande av landskapsskatt. Sålunda inne-
bär förverkligandet av budgeten en satsning på förstärkandet av jordin-
lösningsfonden samt på främjandet av yrkesutbildningen och sysselsätt-
ningen inom landskapet.

Tillkomsten av en företagskonsulent och ett planeringsråd kommer sä-
kerligen att skapa förutsättningar för en allsidig utredning och behand-
ling beträffande de fall, då landskapsmedel kommer till användning för
stödjande av sysselsättningsfrämjande näringsverksamhet. Den lag om in-
vesteringskrediter, som torde träda i kraft i början av år 1968, drar
dessutom ^{upp}riktlinjerna för landskapets aktiva politik inom näringslivet,
då det gäller direkta stöd.

Då utskottet ännu icke blivit i tillfälle att beakta landstingets
beslut beträffande förslaget till landskapslag om fiskevårdsavgift,
har utskottet sett sig tvunget att till noll sänka anslagen för I:3
på inkomstsidan och IV:10 på utgiftssidan. Momenten bibehålles dock.

Detaljmotivering.

=====

I n k o m s t e r.

V:2.

Försäljning av vissa fastigheter och byggnader.

Då utskottet i betänkande № 1/1967-68 föreslagit att lands-
tinget skulle godkänna landskapsstyrelsens förslag till viss
fastighetsförsäljning i framställning № 38/1967, enligt vilken
köpeskillingen skulle uppgå till 12.000 mk, har utskottet höjt
momentets belopp till den på ifrågavarande försäljning beräkna-
de inkomsten om 12.000 mk.

U t g i f t e r.

II:1.

Ålands folkhögskola.Avlöningar.

Statsunderstödet för med andra läraren jämförbara lärare i
riket utgår enligt löneklass A 20. De flesta lärarna i riket
erhåller dock för närvarande en lön enligt löneklass A 21 samt
i vissa fall enligt A 22. Landskapsstyrelsen föreslår en höj-
ning av ifrågavarande lärares löneklass till A 21, varför så-
lunda skillnaden skulle täckas med enskilda medel. Med beaktande
av att lärarnas vid egentliga folkskolor och medborgarskolor lö-
ner under året höjts med en löneklass, synes det finnas fog för
att också andra läraren vid Ålands folkhögskola skulle erhålla
motsvarande löneförhöjning. Utskottet omfattar därför landskaps-
styrelsens förslag sålunda att ifrågavarande lärare såsom ett
personligt lönetillägg under år 1968 skulle erhålla skillnaden
mellan löneklasserna A 20 och A 21 under förutsättning, att
berörda lärare under instundande sommarledighet genom deltagan-
det i särskilda kurser skaffar sig kompetens för lärarbefattning
vid medborgarskola.

II:3.

Ålands handelsskola.

Frågan om handelsskolans verksamhet har under senaste tiden
fått aktualitet på grund av de från skolan utdimitterade ele-
vernasysselsättningssvårigheter i landskapet. Utskottet anser
dock för sin del, att handelsskolan tillsvidare borde få arbeta
under samma betingelser och i samma lokalteter som hittills.

II C:20. Åländska studentgillet. Ålands nykterhetsförbund.

Kulturutskottet har föreslagit att anslaget för Åländska
studentgillet skulle höjas till 400 mk medan anslaget för Ålands
nykterhetsförbund skulle sänkas till 250 mk. Finansutskottet har
likväl icke kunnat omfatta kulturutskottets förslag.

II C:21. Stipendier.

Kulturutskottet har likaså föreslagit, att stipendierna vid
landskapets skolor skulle höjas genomgående med 50 %. Utskottet

anser att landskapsstyrelsen borde givas tillfälle att utreda frågan innan någon förhöjning göres och har finansutskottet därför lämnat kulturutskottets förslag utan avseende.

V:3. Ombyggnaden vid Ålands folkhögskola.

Utskottet har vid besök i Ålands folkhögskola tagit del av förslagen för den planerade ombyggnaden av skolans farstukvist. Dessa förslag har likväl icke tilltalat utskottet, varför frågan ytterligare borde utredas. Möjligheterna att helt förlägga trappan utanför byggnaden borde därvid särskilt undersökas.

V:8. Utövande av lösningsrätt vid fastighetsöverlåtelse.

Genom att inkomsten på V:2 stiger med 4.000 mk föreslår utskottet att anslaget för utövande av lösningsrätt skulle höjas med motsvarande belopp eller till 24.000 mk.

VI:1. Lån åt högskolestuderande.

VI:4. Lån för yrkesutbildning.

Då det för såväl högskolestuderande som för yrkesskoleelever synes finnas goda möjligheter att upptaga lån för sin utbildning hos penninginrättningarna i landskapet, skulle ifrågavarande anslag eller åtminstone någon del av det, enligt utskottets uppfattning kunna användas i form av räntegottgörelse. Därigenom skulle de begränsade lånemedel, som kan disponeras för detta ändamål, komma att utnyttjas på bästa möjliga sätt. Utskottet önskar därför, att landskapsstyrelsen ville utreda möjligheterna för beviljande av räntegottgörelsebidrag för högskole- och yrkesstudielån samtidigt som också möjligheterna till landskapsgaranti för dylika lån borde undersökas.

VI:6. Lån åt Kumlinge församling för kantorsbostad.

Såsom framgår av landskapsstyrelsens motivering till detta nya moment, har förslaget till beviljande av landskapslån till Kumlinge församling uppstått närmast för att ge församlingen en frist för försäljning av Stor-Klyndran benämnda holme. Då ärendet är av principiell natur, anser utskottet att lånet borde begränsas till högst två år samt utgivas på av landskapsstyrelsen i övrigt fastställda villkor.

(VI:7.) Lån för grundreparationer av ungdomslokaler på landsbygden.

Ltm. Börje Hagströms m.fl:s finansmotion.

Enligt uppgift från landskapskamreraren föreligger för närvarande icke ansökningar om lån för grundreparationer av ungdomsföreningslokaler. Med hänsyn härtill och då landskapsstyrelsen är beredd att vid behov upptaga nödiga anslag för detta

ändamål föreslår utskottet, att motionen måtte avböjas.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga landskapsstyrelsens förslag till inkomst- och utgiftsstat för landskapets enskilda medel under år 1968 med följande ändringar samt bemyndiga landskapsstyrelsen att upptaga för budgetens förverkligande erforderliga lån.

I n k o m s t e r .

Landskapsstyrelsens förslag.	Finansutskottets förslag.
------------------------------	---------------------------

I. Skogs- och lantushållningen.

5. Fiskevårdsavgifter	10.000	-
-----------------------------	--------	---

Summa I kap. 209.010	199.010	
----------------------	---------	--

V. Övriga inkomster.

2. Försäljning av vissa fastigheter och byggnader	8.000	12.000
---	-------	--------

Summa V kap. 328.080	332.080	
----------------------	---------	--

Summa inkomster mk 1.654.890	1.648.890	
------------------------------	-----------	--

U t g i f t e r .

IV. Särskilda anslag.

10. För fiskevårdens främjande (reservationsanslag)	10.000	-
---	--------	---

Summa IV kap. 113.000	103.000	
-----------------------	---------	--

V. Investeringsutgifter

8. För utövande av lösningsrätt vid fastighets-
överlåtelse (reservationsanslag) ...

20.000

24.000

Summa V kap. 394.355 398.355

Summa utgifter mk 1.654.890

1.648.890

Mariehamn, den 7 december 1967.

På finansutskottets vägnar:

Gunnar Häggblom
ordförande.

Sune Carlsson

sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Gunnar Häggblom, viceordföranden Harry Lindfors samt ledamöterna Curt Carlsson, Bertel Söderlund och Folke Woivalin.

Till Finansutskottet

från Kulturutskottet.

Sedan Finansutskottet i skrivelse av den 22 innevarande november inbegärt kulturutskottets utlåtande i anledning av landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till inkomst- och utgiftsstat för landskapets enskilda medel under år 1968 vad beträffar anslaget för kulturella ändamål får utskottet, som i särskilda avseenden begärt kompletterande upplysningar av äldre landskapssekreteraren Jan-Erik Lindfors samt landskapskamreraren Henrik Gustafsson, härmed anföra följande.

Utskottet har med särskild tillfredsställelse noterat att 3.000 mark upptagits som nytt anslag för understöd åt mindrebemedlade elever för yrkesstudier och förutsätter att anslaget i framtiden kommer att höjas. Utskottet konstaterar även med tillfredsställelse att ett belopp om 40.000 mark avsatts för att utges som lån för yrkesutbildning samt förutsätter att dessa lån, som i stor utsträckning torde ersätta de medel, som ges på ordinarie väg men som på grund av fortgående penningvärdeförsämring delvis förlorat sin ekonomiska betydelse, ej skall bindas av villkor, som efter studietiden oskäligt begränsar den personliga rörelsefriheten,

Vad den allmänna fördelningen av kulturanslagen beträffar, måste dock utskottet som sin uppfattning framhålla, att anslag för föreningar och institutioner i fortsättningen borde upptagas endast på basen av motiverad ansökan, varav vederbörandes ekonomiska ställning och anslagsbehov framgår. Därigenom möjliggöres större variation enligt verkligt behov vid fördelningen.

Beträffande nedannämnda anslag borde följande beaktas.

II B 19. Ålands handelsskola.

Utskottet har noterat, att direktionen för handelsskolan hos landskapsstyrelsen anhållit om medel för utredning om uppförande av särskilt skolhus för handelsskolan. Landskapsstyrelsen har dock ej ansett skäl finnas att föreslå medel för detta ändamål. Emellertid anser utskottet att det, oaktat ett eventuellt tillfälligt överutbud på handelsutbildade, är önskvärt att handelsskolan får möjlighet att arbeta i ett eget skolhus. Behovet av skolan och dess betydelse för åländsk ung-

dom framgår uppenbart av den stora elevströmningen hittills. Ett överutbud, på handelsutbildade torde ej vara ett problem av allvarlig art, emedan placeringssektorn för merkantilt utbildad arbetskraft är förhållandevis bred. Med hänsyn härtill och då många åländska ungdomar för närvarande på grund av utrymmesbrist ser sig tvungna att söka merkantila utbildningsmöjligheter utom landskapet anser utskottet att en utredning av ovannämnt slag snarast möjligt bör komma till stånd.

II C 20.

Åländska studentgillet.

Utskottet anser ett livligare stipendiatutbyte och annan kontaktverksamhet mellan Åländska studentgillet och studentkorporationer såväl i Sverige som i riket eftersträfvansvärt. Den verksamhet i detta avseende, som studentgillet har på sitt program, och som bör utbyggas, är förenad med betydande uppoffringar som hämmar den interna aktiviteten. Den bättre allmänna orientering, som dylik utbytesverksamhet möjliggör utöver de rent personliga kontakterna är av största betydelse för de åländska studenterna, som efter avslutade studier merändels är hänvisade till att söka sin utkomst på främmande botten. Utskottet föreslår en höjning av anslaget till 400 m k.

II C 20.

Ålands nykterhetsförbund.

Då nykterhetsförbundet torde erhålla relativt stora anslag från andra håll, bl.a. från riket medan många andra åländska föreningar är helt beroende av landskapsmedel för sin verksamhet anser utskottet skäligt att anslaget sänks till 250 mk.

II C 21.

Understöd åt mindre bemedlade elever från landsbygden vid Ålands lyceum.

Utskottet har kunnat konstatera att anslaget ej nyttjats i full utsträckning. Orsaken härtill framgår ej klart, men icke dess mindre vill utskottet för sin del framhålla önskvärdheten av att landskapsstyrelsen vidtager åtgärder för att effektivisera utnyttjandet av de för ändamålet anvisade medlen. Enär antalet understödssökande hittills varit ringa bör enligt utskottets uppfattning taket för de belopp, som tilldelas sökande höjas i sådan grad, att understödet får en verklig ekonomisk betydelse.

II C 21.

Stipendier.

Med beaktande av att anslagen för utdelande av stipendier i landskapets skolor stått oförändrade sedan början av inne-

varande decennium anser utskottet en 50-procentig allmän
höjning befogad, varigenom dessa anslag skulle återfå sitt
ursprungliga ekonomiska värde.

VI:7.

Lån för grundförbättring av ungdomslokaler.

Utskottet finner för sin del befogat att stöda ltm. Börje
Hagströms m.fl:s motion i frågan och finner även anledning
föreslå att medel för ändamålet även i fortsättningen reser-
veras. Dylika anslag har även tidigare förekommit i land-
skapsbudgeten.

Mariehamn den 30 november 1967.

På kulturutskottets vägnar:

Olof Jansson

ordförande.

Christer Jansson
sekreterare.